

Naturbeskyttelse

Ref. GRYBE

Den 13. februar 2017

Referat af Skovrådets 10. ordinære møde den 20. januar 2017

Tid og sted for mødet: 20. januar 2017 kl. 9.30-13.30

Miljøstyrelsen (tidligere: Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning), Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

På Skovrådsmødet deltog:

Carsten With Thygesen (Formand)	Udpeget af miljøministeren
Nora Skjernaa Hansen	Danmarks Naturfredningsforening
Henrik Wejdling	Dansk Ornitologisk Forening
Niels Otto Lundstedt	Dansk Skovforening
Tanja Blindbæk Olsen	Dansk Skovforening
Trine Bergholtz Friis	Friluftsrådet
Michael Glud	HedeDanmark
Henrik Skibsted Jakobsen	Danske Træindustrier
Svend J. Christensen	De Danske Skovdyrkerforeninger
Vivian Kvist Johannsen	IGN, Københavns Universitet
Johan Tesdorpf	Landbrug & Fødevarer
Jesper Fredshavn	DCE, Aarhus Universitet
Bo Normander	WWF
Lisbet Christoffersen	Verdens Skove
Troels Garde Rasmussen (stedfortræder for Marie Louise Madsen)	Kommunernes Landsforening

Fra Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) deltog:

Vicedirektør Hans Christian Karsten

Kontorchef Mette Marcker Christiansen

Specialkonsulent Tina Strand Auken

Kontorchef Thomas Bruun Jessen

Sekretær for Skovrådet Gry Errboe (referent)

Fra Naturstyrelsen deltog:

Forstfuldmægtig Per Lynge Jensen

Referat fra mødet

1) Præsentationsrunde

Resumé: Formanden bød Skovrådet velkomment og inviterede alle til en præsentationsrunde.

2) Rådets arbejde i den kommende periode - ved formand Carsten With Thygesen

Resumé: Formanden ønskede at høre medlemmernes ønsker og forventninger til det kommende samarbejde i rådet. Medlemmerne var på forhånd blevet bedt om at forberede et kort indlæg (på maks. 2 min) med ønsker til det kommende samarbejde i rådet. Formanden lagde ud med at fortælle om egne forventninger til arbejdet i rådet, og nævnte herunder ønsket om, at der fremadrettet skal være 3 årlige møder i rådet, hvoraf det ene møde kombineres med en skovtur. Formanden vil prioritere at der er god tid til drøftelser i rådet og vil tilstræbe, at der bliver sendt materiale ud til rådets medlemmer i notatform inden møderne. Orienteringsmateriale-tilstræbes at blive delt i rådet i notatform – frem for dagsordenspunkter på møderne. Formanden kom ind på, at ambitionen var, at Skovrådet skulle forholde sig til emner, som var aktuelle, relevante, væsentlige og også gerne proaktivt, og opfordrede medlemmene til at bringe emner op, ved at tage fat i sekretariatet. Ligeledes nævnte formanden, at han vil arbejde for at opnå konsensus i rådet - og ser frem til et godt og konstruktivt samarbejde.

Flere medlemmer gav udtryk for at Skovrådet bør være mere proaktivt og bør inddrages tidligere i processerne, samt at der kommer materiale ud på forhånd i god tid før møderne. Medlemmerne oplyste derudover, hvem de repræsenterer og hvad deres fokus er og eventuelle ønsker til Rådets arbejde:

- **De Danske Skovdyrkerforeninger** gav udtryk for, at man bør fremme rammerne for at drive skovene. Skovloven er en erhvervslov, og er et emne, der optager deres bagland.
- **WWF** oplyste, at de arbejder for at bremse tabet af biodiversitet.
- **HedeDanmark** oplyste, at de repræsenterer skovbrugserhvervet – i form af mange forskellige nuancer af store og små skovejere.
- **Verdens Skove** oplyste, at Verdens Skove repræsenterer folk, der ønsker mere natur og biodiversitet i skovene.
- **Friluftsrådet** oplyste, at de repræsenterer forskellige grupper der bruger naturen. Friluftsrådet har fokus på adgang til skovene og friluftslivet i skovene. Friluftsrådet hilser det velkomment, at der er lagt op til et skovrådsmøde mere om året.
- **Dansk Ornitologisk Forening (DOF)** oplyste, at de i rådet arbejder for at fremme biodiversitet i skovene.
- **Landbrug & Fødevarer** oplyste, at de i rådet repræsenterer de private lodsejeres interesser.
- **Kommunernes Landsforening (KL)** oplyste, at de har et trebenet perspektiv i arbejdet i rådet: KL har både et ejer-perspektiv som repræsentant for kommunerne, et vækst- og miljøperspektiv (hvor man ønsker at opnå synergier mellem disse) og et borgerperspektiv (hvor man bl.a. ønsker at skabe gode vilkår for friluftslivet).
- **Danskes Træindustrier** repræsenterer savværksforeningen i rådet, som ser på træ som en naturlig ressource. Danske Træindustrier oplyste at deres arbejde i rådet vil have fokus på skovens produktionshensyn og naturhensyn, og den bedst mulige udnyttelse af skovens ressourcer. Danske Træindustrier ser gerne, at der i rådet tages beslutninger gennem konsensus.
- **Dansk Skovforening** ønsker, at rådet skal være et forum for faglige diskussioner, der skal munde ud i rådgivning af ministeren. Dansk Skovforening forventer, at formanden bl.a. skal være bindeled til embedsværket. Dansk Skovforening håber at skovrådet kan være med til at påvirke de indstillinger, som Danmark sender til EU. Ligeledes ønsker Dansk Skovforening at genoplive internationalt kontaktudvalg.
- **Danmarks Naturfredningsforening (DN)** oplyste, at DN i rådet repræsenterer alle, der interesserer sig for natur og naturoplevelser. DN oplever, at Skovrådet har fået sværere ved at komme på banen og påvirke beslutningsprocessen.
- **CMEC, DCE og IGN** ønsker at bidrage til Skovrådets arbejde med faglig viden og rådgivning indenfor forvaltning af skove og biodiversitet. De har et stærkt fagligt bagland at trække på og repræsenterer ingen private holdninger til de beslutninger, der træffes i rådet.
- **Formanden** takkede for medlemmernes synspunkter og ønsker til samarbejdet og oplyste, at han vil arbejde for, at der i rådet leveres velfunderede anbefalinger, der kan sendes videre til beslutningstagerne. Ligeledes vil formanden arbejde for, at Skovrådet kommer rettidigt ind i diskussionerne og får mulighed for at bidrage konstruktivt til

debatten. Formanden lovede Skovrådets medlemmer, at der senest 7 dage før skovrådsmøderne vil blive sendt det nødvendige materiale ud til medlemmerne.

3) Godkendelse af dagsorden

Resumé: Dagsordenen blev godkendt med medlemmernes bemærkninger om, at der ikke var udsendt relevant materiale til dagsordenen.

4) Skovloven: oplæg og involvering af Skovrådet - ved vicedirektør Hans Christian Karsten fra SVANA

Resumé: SVANA gav et kort oplæg som inspiration til rådets drøftelse af skovloven og evt. ændringer. Baggrunden for en drøftelse af skovloven i rådet skyldes, at der er kommet ny regering i november 2016 og Miljø- og Fødevareministeren har ønsket en drøftelse af skovloven i Skovrådet. SVANA fremførte nogle af de idéer til ændringer af skovloven, som tidligere har været fremme under den tidligere venstre-regering og som er blevet debatteret i medierne i efteråret. SVANA lagde op til en diskussion af, hvad det er for en skovlov man har brug for i dagens Danmark på baggrund af det nuværende samfunds behov og ønsker til skovene – både driftsmæssige, natur- og miljømæssige, samt rekreative behov og hensyn. SVANA opfordrede til, at aktuelle behov for en ændring af skovloven blev diskuteret og opfordrede Skovrådets medlemmer til at komme med deres synspunkter. Formanden opfordrede til at eftersende forslag til ændring af skovloven til skovrådets sekretariat.

- **Formanden** indledte med at pointere, at der ønskes en debat om skovloven, herunder om der er behov for ændringer af loven. I SVANA's oplæg var der fokuseret på nogle ide'er til ændringer, og derfor var kommentarer hertil meget velkomne, men der kunne også være andre ændringer som rådets medlemmer ville pege på.
- **WWF** efterlyste ni forslag, der vedrører biodiversitet og natur i skovene. Skovloven mangler i tilstrækkelig grad beskyttelse af biodiversiteten og naturen. WWF bemærkede, at det der er blevet berørt i diskussionen i dag, med afsæt i præsentationen fra SVANA, kun vedrører et lille hjørne af skovloven, nemlig lempelser i lovens § 11. Der er ikke blevet diskuteret biodiversitet eller andre dele af skovloven, hvilket der er behov for.
- **Kommunernes Landsforening (KL)** forholdt sig ikke til de konkrete forslag, men oplyste at man som samfund har behov for at stille spørgsmål til lovgivningen. KL foreslog at man bl.a. kunne se på, hvordan man ved at justere på mindre ting kunne få en bedre natur.
- **HedeDanmark** gav udtryk for, at det var svært at være visionær, da der er en frygt for liberalisering af skovloven. Der er et behov for lempelser indenfor byggeri. Mange skovejere ansøger ikke om byggeri, fordi de giver op på forhånd. Skovejerne er gode til at passe på skovene og de ønsker heller ikke at plastre skovene til med byggeri, da skovejerne selv ønsker fred og ro og et naturmæssigt sigte i deres drift.
- **CMEC** oplyste, at der i den nuværende skovlov er begrænsninger vedr. græsning, som hvis det blev lovligt, ville kunne medvirke til at skabe mere biodiversitet i skovene. I den

nuværende skovlov er der ikke naturmæssige restriktioner, som man f.eks. har i Naturbeskyttelsesloven. I dag kan gammel bøgeskov fældes og erstattes af en nåletræsplantage med dertil følgende tab af biodiversitet. Man bør se på en sammenligning af skovlove fra en række andre lande. CMEC spurgte, om der reelt var et behov for ændringer af regler i skovloven i relation til naturgenopretningsprojekter. CMEC foreslog desuden en zoneopdeling af skovene inspireret af USA, hvor man eksempelvis i en zone må lidt mere.

- **Danmarks Naturfredningsforening (DN)** stillede spørgsmålstegen ved den politiske proces og til hvor alvorlig involveringen af Skovrådet var ment. DN mener, at skovloven mangler i tilstrækkelig grad beskyttelse af biodiversiteten og naturen, og DN fremførte, at balancen i den nuværende skovlov er tippet hen imod træproduktion. DN ønsker fokus på at bevare og styrke fællesskabets interesser, biodiversiteten og friluftslivet, frem for enkeltinteresser. DN anførte, at det havde været en bunden diskussion omkring byggeri og anlæg og ikke en åben diskussion, der har været lagt op til under dette punkt.
- **Dansk Skovforening** tilkendegav tilfredshed med skovloven og gav udtryk for, at der kan være et samfundsmæssigt behov for nogle af de ændringsforslag, der er blevet fremsat. Ift. lovkompasset er Dansk Skovforening modstander af, at skovloven ikke længere skal være en sektorlov, og opfordrede til at lovkompasset blev diskuteret i Skovrådet. Dansk Skovforening er desuden klar til at tale om værdisætning af skovene, der kan betyde justeringer i skovloven. Naturen er en velfærdsydelse, som de private skovejere må betales for at levere. Dansk Skovforening efterlyste en fælles skovpolitik og så gerne, at det nationale skovprogram udkommer før en videre drøftelse af ændringer af skovloven.
- **Verdens Skove** tilkendegav, at de er glade for skovloven. Men skovloven er skrevet i en anden tid, hvor hovedformålet med skovene var at producere træ, så der er behov for en modernisering af skovloven for bl.a. at få mere natur i skoven. Man kunne bl.a. forestille sig ændringer indenfor følgende områder: 1) mere natur og flere naturhensyn i skovene, herunder kunne arealer af højstammede træer f.eks. ændres til skovnatur, 2) inkludere interessentafvejninger i ansøgninger efter skovloven ved at tillade organisationer at kommentere dem, 3) flere tilskudsordninger til beskyttelse af værdifuld natur i private skove.
- **IGN** foreslog, at skovene kunne funktionsopdeles, og at der er behov for at se længere ud i fremtiden og fremhævede vigtigheden af at inddrage klima i skovloven. Der er behov for forskning og dokumentation for at kunne træffe de rigtige valg.
- **DOF** foreslog, at der blev foretaget en nærmere undersøgelse af § 25 områder, klima, internationale forpligtigelser på biodiversitetsområdet, og på hvordan man får mere biodiversitet i skovene – og først herefter kan man se på parallelle aktiviteter i skovene.
- **Landbrug og Fødevarers** oplyste, at deres bagland er godt tilfreds med skovloven, men at den kunne opfattes som tung og besværlig. Hvis den blev mere lempelig, ville økonomien forbedres for skovejerne.
- **Friluftsrådet** er glade for skovloven som den er og har ikke de store ønsker til ændringer. Friluftsrådet er ikke begejstrede for de forsøgsordninger, der er blevet nævnt, og fremfører, at friluftslivets behov ikke skal bruges som et argument for at foretage ændringer. Skoven er attraktiv for befolkningen til friluftaktiviteter uden de foreslåede

ændringer. Friluftsrådet kan gå med til mindre justeringer af skovloven f.eks. forslag til jagthytter, såfremt der sættes krav om at placere jagthytterne i udkanten af skovene, eller hvor der tages mest muligt hensyn til borgernes naturoplevelser.

- **Danske Træindustrier** gav udtryk for, at en revision af skovloven skal kunne skabe en bedre økonomi for lodsejerne, og vil hermed kunne føre med sig, at der også vil være råd til naturhensyn. Skovloven fungerer godt som den er, og der er ikke et behov for mere beskyttelse, men derimod større frihedsgrader for lodsejerne.
- **De Danske Skovdyrkerforeningers** bagland er glade for skovloven, men der er opbakning til at foretage et serviceeftersyn i form af mindre ændringer i loven - f.eks. er der et behov for at tillade flere arbejdsskure i skoven. Skovdyrkerforeningerne gav udtryk for at være positivt ift. at blive enige i Skovrådet og sende et samlet notat til ministeren.
- **DCE** mente det ville være interessant og hjælpsomt for diskussionen med et oplæg om, hvilke begrænsninger og muligheder, samt udfordringer man har i skovene i dag ift. beskyttelse af naturen i skovene.
- **SVANA** svarede WWF, at præsentationen ikke var en facitliste, men kun eksempler. SVANA svarede DN at skovloven ikke er på lovprogrammet endnu, og det derfor ikke vides, hvornår lovforslaget fremsættes for Folketinget. SVANA svarede CMEC, at der havde været konkrete eksempler på uhensigtsmæssigheder ved større naturgenopretningsprojekter, som med lovforslaget vil blive lettere at gennemføre. SVANA bemærkede, at det endnu ikke står klart, hvordan processen for ændringer i skovloven præcis kommer til at forløbe, men opfordrede rådets medlemmer til at sende deres synspunkter til SVANA, som vil forsøge at integrere dem i det videre arbejde. Ligeledes oplyste SVANA, at der arbejdes for at involvere skovrådet rettidigt. SVANA pointerede, at det er op til ministeren, som træffer beslutning om hvordan den videre proces vil forløbe.
- **Formanden** takkede for de mange input og den gode diskussion og konkluderede, at der var nogle, som ønskede ændringer, mens andre ikke ønskede at ændre på skovloven. Han opfordrede til, at punktet kom på dagsordenen igen på næste skovrådsmøde til maj, hvor rådet kunne have en mere kvalificeret drøftelse. Formanden fremførte, at det muligvis samtidig vil være relevant at sætte lovkompasset på dagsordenen. Han opfordrede medlemmerne til at eftersende yderligere ønsker og forslag til ændringer af skovloven skriftligt til skovrådets sekretær. Formanden ville herefter aftale med SVANA, hvordan den videre proces skal forløbe. Formanden oplyste, at han forud for Skovrådsmødet havde holdt et møde med ministeren. Ministeren var meget interesseret, åben og fordomsfri og havde sagt, at han så frem til Skovrådets input.

5) Udlægning af urørt skov - ved Per Lyng Jensen fra Naturstyrelsen

Resumé: Naturstyrelsen orienterede om status for Naturstyrelsens arbejde med udlægning af skov til biodiversitetsformål på statens arealer. Naturstyrelsen oplyste, at der er nedsat et rådgivende forum med forskere fra bl.a. GEUS, KU og AU, som vil bidrage med forskningsbaseret rådgivning ifm udvælgelse af kriterier for kortlægning af skov med højt biodiversitetspotentiale på statens arealer. Et højt

fagligt grundlag for udvælgelsen af kriterierne er vigtigt for at udlægge og bevare de steder med størst potentiale for biologisk mangfoldig urørt skov. Senere på året vil Naturstyrelsen præsentere en liste over de skove, der skal udpeges, hvorefter der vil laves nationale retningslinjer for driften og plejen af de udpegede skove. Der vil herefter blive udarbejdet lokale forvaltningsplaner. Naturstyrelsen vil fremadrettet orientere Skovrådet om processen og drøfte projektets leverancer med Skovrådet. Naturstyrelsen forventer at inddrage skovrådet senere på året.

Til orientering.

6) Meddelelser fra SVANA

Status for Skovprogrammet – ved Kontorchef Mette Marcker Christiansen fra SVANA

Resumé: SVANA orienterede om status for Skovprogrammet, som grundet den ny regeringsdannelse er blevet forsinket. SVANA oplyste, at skovprogrammet er i proces, og at det endnu ikke står klart, hvornår det kan lanceres.

Til orientering.

Status for tilskud til urørt skov og læhegns-ordningen – ved Vicedirektør Hans Christian Karsten fra SVANA

Resumé: SVANA orienterede om status for tilskud til urørt skov og læhegns-ordningen. Aftalen om urørt skov er åben for supplerende naturpleje i overensstemmelse med formålet for urørt skov, dog forudsætter det en dispensation fra SVANA. Begrebet urørt knytter sig dermed primært til træproduktion. Prioriteringen vil fortsat vægte Natura 2000-skovnaturtyper højest, da det er et politisk ønske at sikre direktivopfyldelse, og da Natura 2000-kortlægningen på nuværende tidspunkt er den bedste måde at sikre en udvælgelse af de mest værdifulde projekter. Bekendtgørelsen forventes sendt i ekstern høring ultimo januar sammen med et udkast til tilskudsvejledningen. Ansøgningsrunden forventes åbnet i juni med ansøgningsfrist til september.

SVANA oplyste, at tilskudsordningen for læhegn vil blive målrettet den brede biodiversitet med simple og gennemsigtige krav til udformningen af læhegnene, kombineret med en engangskompensation og standardsats pr. hektar. SVANA har udarbejdet et udkast til en model for udmøntningen af læhegnsordningen, som vil blive præsenteret for interessenter i SVANA den 25. januar 2017 med henblik på at få kommentarer og yderligere input til modellen.

Til orientering.

Status for arbejdet med lovkompasset – ved Vicedirektør Hans Christian Karsten fra SVANA

Resumé: SVANA orienterede om status for arbejdet med lovkompasset. Fra december 2015 til oktober 2016 var nedsat en arbejdsgruppe i ministeriet der udarbejdede et bud på en model for en fremtidig lovstruktur. Fra oktober 2016 til april 2017 udarbejdes et "Review" af forslag ved et eksternt panel med særlig miljø- og fødevareretlig samt forvaltningsretlig ekspertise. I dette panel sidder følgende: Professor Peter Pagh, Professor Helle Tegner Anker, Professor Ellen Margrethe Basse, Advokat Håkun Djurhuus, Advokat Flemming Elbæk, Kommitteret ved Folketingets Ombudsmand og Jens Møller (formand). Man forventer at dette tilrettede forslag vil være færdigt i maj 2017, hvorefter der forventes en offentlighedsfase fra juni 2017. Et bud på en ny lovstruktur forventes præsenteret for offentligheden på en konference om fremtidens miljø- og fødevarerlovgivning.

Til orientering.

Status for § 25 kortlægningen – ved Vicedirektør Hans Christian Karsten fra SVANA

Resumé: SVANA orienterede om status for § 25 kortlægningen. Siden sidste skovrådsmøde er der blevet fokuseret på at afslutte feltarbejdet på Naturstyrelsens arealer samt fastlægge, hvilke arealer der skal besigtiges udenfor Naturstyrelsens arealer. Feltarbejdet er afsluttet planmæssigt, og nu er man gået i gang med at kvalitetssikre data. SVANA forventer at kunne offentliggøre resultaterne til marts 2017. SVANA oplyste, at fastlæggelse af besigtigelsesarealer har vist sig vanskeligere end forventet. KU/IGN er i tæt samarbejde med SVANA ved at udvikle et GIS-værktøj til dette baseret på HNV-skovkortet. Arbejdet er dog teknisk vanskeligt, fordi de tilgængelige datasæt ikke er så finmaskede, at de direkte kan pege på konkrete skovbevoksninger. Der er indkaldt til følgegruppemøde den 3. marts 2017, hvor der vil blive orienteret nærmere.

Til orientering.

7) Datoer for de kommende to møder i 2017

Resumé: Skovrådets formand foreslog at afholde næste skovrådsmøde den 22. maj 2017 og om muligt få ministeren med i skoven. Derfor opfordredes alle til at sætte kryds i kalenderen med en formodning om at mødet og ekskursionen godt kan komme til at vare hele dagen. Herudover gav formanden udtryk for et ønske om at afholde et efterfølgende skovrådsmøde i oktober 2017.

- **Danmarks Naturfredningsforening** oplyste at den 22. maj 2017 er den internationale biodiversitetsdag.
- **HedeDanmark** var positiv overfor at bruge en hel dag med Skovrådet til maj. De af Skovrådets medlemmer, som kommer fra Jylland, ender alligevel med at bruge en del dag på skovrådsmødet og transport. Dog syntes HedeDanmark ikke, at en tur i skoven var presserende nødvendig.

8) Ønsker til emner på kommende møder

Resumé: Skovrådets formand anmodede Skovrådets medlemmer om at tilkendegive hvilke emner, de gerne ser diskuteret på kommende skovrådsmøder.

- **CMEC** ser gerne en diskussion i rådet med temaet "naturbeskyttelse ifm fældning i skovene ved hjælp af entreprenører".
- **Verdens Skove** så gerne et tema hvor man kigger nærmere på alt "den skov som ikke er fredskovpålagt" – fokus skulle være på beskyttelsen af disse skove.
- **Dansk Skovforening** så gerne et tema om "muligheder for musebekæmpelse i nyetablerede løvtræskulturer".
- **Friluftsrådet** så gerne et tema om "friluftliv" – og drøftelsen af zoneringsværktøjer mhp at blive klogere på disse, f.eks. ifm mountainbike ruter i skovene.
- **Danmarks Naturfredningsforening (DN)** kunne godt ønske sig en drøftelse omkring "Natur- og miljømål fra lovprocessen" – med henvisning til det kommende samråd omkring opfyldelse af internationale forpligtigelse på biodiversitetsområdet. DN bakkede op om et tema omkring "mountainbiking i skovene" – da der er behov for at kigge på dette område.

9) Evt.

- **SVANA** orienterede om organisationsændringerne i Miljø- og Fødevarerministeriet som kommer til at betyde at ministeriet går fra at have 6 til kun at have 4 styrelser. SVANA bliver slået sammen med Miljøstyrelsen fra 1. februar 2017. Herefter vil sekretariatet for skovrådet ligge i Miljøstyrelsen (MST). Naturstyrelsen og Kystdirektoratet bliver ligeledes lagt sammen og vil fortsætte med at have aktiviteter i Randbøl og Lemvig. Hvor den nye Miljøstyrelse skal have til huse er der fortsat ingen afklaring på, dog bliver den i Storkøbenhavn.
- **Formanden** takkede medlemmerne for et godt første møde i Skovrådet.